T084 TKL 2 (24) 1509 Luận Đại Trí Độ-Giải Thích Phẩm 7-Ba Giả

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ
QUYEÅN 41
GIAÛI THÍCH PHAÅM BAÛY: BA GIAÛ

KINH: Baáy giôø, Phaät baûo Tueä maïng Tu-boà-ñeà: OÂng haõy daïy Baùt- nhaõ Ba-la-maät cho caùc Boà-taùt ma-ha-taùt, nhö caùc Boà-taùt ma-ha-taùt ñaùng ñöôïc thaønh töïu Baùt-nhaõ Ba-la-maät ña. Lieàn khi aáy, caùc Boà-taùt ma-ha-taùt vaø ñaïi ñeä töû Thanh-vaên, chö thieân v.v... khôûi nieäm raèng: Tueä maïng Tu-boà-ñeà duøng söùc trí tueä cuûa mình seõ noùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät cho caùc Boà-taùt ma-ha-taùt ö? Hay laø nhôø söùc Phaät? Tueä maïng Tu-boà-ñeà bieát taâm caùc Boà-taùt ma-ha-taùt, caùc ñeä töû, chö thieân, lieàn noùi vôùi Tueä maïng Xaù-lôïi-phaát raèng: Ñeä töû Phaät daùm thuyeát phaùp, giaùo thoï, ñeàu nhôø Phaät löïc. Phaät thuyeát phaùp khoâng traùi vôùi phaùp töôùng. Caùc thieän nam töû hoïc phaùp aáy, ñöôïc chöùng phaùp aáy. Phaät thuyeát phaùp nhö ñeøn truyeàn chieáu. Xaù-lôïi-phaát! Heát thaûy Thanh-vaên, Bích-chi Phaät, thaät khoâng coù naêng löïc thuyeát Baùt-nhaõ Ba-la-maät cho caùc Boà-taùt ma-ha-taùt. Baáy giôø Tueä maïng Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Theá Toân noùi Boà-taùt, danh töï Boà-taùt. Phaùp gì goïi laø Boà-taùt? Baïch Theá Toân! Chuùng con khoâng thaáy phaùp goïi laø Boà-taùt, laøm sao daïy cho Boà-taùt Baùt-nhaõ Ba-la-maät? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng chæ coù danh töï goïi laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Boà-taùt, danh töï Boà-taùt cuõng chæ laø danh töï. Danh töï aáy khoâng ôû trong, khoâng ôû ngoaøi, khoâng ôû chaëng giöõa. Tu-boà-ñeà! Ví nhö noùi teân ngaõ do hoøa hôïp maø coù. Teân ngaõ aáy khoâng sinh khoâng dieät, chæ duøng danh töï theá gian ñeå noùi, nhö caùc danh töï chuùng sinh, thoï maïng, sinh giaû, döôõng duïc, chuùng soá, ngöôøi, keû laøm, keû khieán laøm, keû khôûi daïy, keû khieán khôûi daïy, keû thoï, keû khieán thoï, keû bieát, keû thaáy v.v... laø phaùp do hoøa hôïp neân coù. Caùc danh töï aáy khoâng sinh khoâng

dieät, chæ duøng danh töï theá gian ñeå noùi. Baùt-nhaõ Ba-la-maät ña, Boà-taùt, danh töï Boà-taùt cuõng nhö vaäy, ñeàu do hoøa hôïp neân coù, laø cuõng khoâng sinh khoâng dieät, chæ duøng danh töï theá gian ñeå noùi. Tu-boà-ñeà! Ví nhö thaân do hoøa hôïp neân coù, laø cuõng khoâng sinh khoâng dieät, chæ duøng danh töï theá gian ñeå noùi. Tu-boà-ñeà! Ví nhö saéc, thoï, töôûng, haønh, thöùc, cuõng do hoøa hôïp neân coù, laø cuõng khoâng sanh khoâng dieät, chæ duøng danh töï theá gian ñeå noùi. Tu-boà-ñeà! Baùt-nhaõ Ba-la-maät, Boà-taùt, danh töï Boà-taùt cuõng nhö vaäy, ñeàu do hoøa hôïp neân coù, laø khoâng sinh khoâng dieät, chæ duøng danh töï theá gian ñeå noùi. Tu-boà-ñeà! Ví nhö maét, do hoøa hôïp neân coù, laø cuõng khoâng sinh khoâng dieät, chæ duøng danh töï theá gian ñeå noùi. Maét aáy khoâng ôû trong, khoâng ôû ngoaøi, khoâng ôû chaëng giöõa. Tai, muõi, löôõi, thaân, yù, do hoøa hôïp neân coù, laø cuõng khoâng sinh khoâng dieät, chæ duøng danh töï theá gian ñeå noùi; saéc cho ñeán phaùp cuõng nhö vaäy. Nhaõn giôùi do hoøa hôïp neân coù, laø cuõng khoâng sinh khoâng dieät, chæ duøng danh töï theá gian ñeå noùi, cho ñeán yù thöùc giôùi cuõng nhö vaäy. Tu-boà-ñeà! Baùt-nhaõ Ba-la-maät, Boà-taùt, danh töï Boà-taùt cuõng nhö vaäy, ñeàu do hoøa hôïp neân coù, laø cuõng khoâng sinh dieät, chæ duøng danh töï ñeå noùi. Danh töï aáy khoâng ôû trong, khoâng ôû ngoaøi, khoâng ôû chaëng giöõa. Tu-boà-ñeà! Ví nhö noäi thaân, goïi laø ñaàu, chæ coù danh töï; goïi laø coå, vai, tay löng, gaân, baép veá, xöông ñuøi, caúng chaân, laø do hoøa hôïp neân coù. Phaùp aáy vaø danh töï khoâng sinh khoâng dieät, chæ duøng danh töï ñeå noùi; danh töï aáy cuõng khoâng ôû trong, khoâng ôû ngoaøi, khoâng ôû chaëng giöõa. Tu-boà-ñeà! Baùt-nhaõ Ba-la-maät, Boà-taùt, danh töï Boà-taùt cuõng nhö vaäy, ñeàu do hoøa hôïp neân coù, chæ duøng danh töï ñeå noùi; phaùp aáy cuõng khoâng sinh khoâng dieät, khoâng ôû trong, khoâng ôû ngoaøi, khoâng ôû chaëng giöõa. Tu-boà-ñeà! Ví nhö ngoaïi vaät coû, caây, caønh, laù, coïng, maét, taát caû vaät aáy chæ duøng danh töï ñeå noùi; phaùp aáy vaø danh töï, cuõng khoâng sinh khoâng dieät, chaúng phaûi ôû trong chaúng phaûi ôû ngoaøi, chaúng phaûi ôû chaëng giöõa. Tu-boà-ñeà! Baùt-nhaõ Ba-la-maät, Boà-taùt, danh töï Boà-taùt cuõng nhö vaäy, ñeàu do hoøa hôïp neân coù; phaùp aáy vaø danh töï, cuõng khoâng sinh khoâng dieät, chaúng phaûi ôû trong chaúng phaûi ôû ngoaøi, chaúng phaûi ôû giöõa. Tu-boà-ñeà! Ví nhö quaù khöù chö Phaät, do hoøa hôïp neân coù, laø cuõng khoâng sinh khoâng dieät, chæ duøng danh töï ñeå noùi; phaùp aáy cuõng chaúng phaûi trong chaúng phaûi ngoaøi, chaúng phaûi ôû giöõa. Baùt-nhaõ Ba-la-maät, Boà- taùt, danh töï Boà-taùt cuõng nhö vaäy. Tu-boà-ñeà! Ví nhö moäng, tieáng vang, boùng, huyeãn, soùng naéng, vieäc bieán hoùa cuûa Phaät, ñeàu laø hoøa hôïp neân coù, chæ duøng danh töï ñeå noùi; phaùp

aáy vaø danh töï, khoâng sinh khoâng dieät, chaúng phaûi ôû trong, chaúng phaûi ôû ngoaøi, chaúng phaûi ôû giöõa. Baùt-nhaõ Ba-la-maät, Boà-taùt, danh töï Boà-taùt cuõng nhö vaäy. Nhö vaäy, Tu-boà-ñeà! Boà-taùt ma-ha-taùt thöïc haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, giaû ñaët ra danh, giaû ñaët ra thoï, giaû ñaët ra phaùp, nhö vaäy neân

hoïc. LUAÄN: Hoûi: Phaät ñaõ noùi caùc Boà-taùt ma-ha-taùt coù phöôùc ñöùc, trí tueä, lôïi caên hôn caùc Thanh-vaên, côù sao laïi sai Tu-boà-ñeà thuyeát? Ñaùp: Trong chöông Töôùng löôõi ôû tröôùc ñaõ noùi, do coù hai nhaân duyeân neân Phaät sai khieán Tu-boà-ñeà thuyeát. Laïi nöõa, Phaät coù oai ñöùc toân troïng, vì taâm kính sôï khoâng daùm hoûi Phaät, sôï khoâng töï mình hoûi heát. Laïi nöõa, Phaät bieát taâm chuùng coù nghi, vì chuùng sinh kính sôï Phaät, khoâng daùm phaùt ra lôøi hoûi. Vì sao? Vì chuùng sinh thaáy thaân Phaät nhö nuùi Tu-di, löôõi truøm ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi, thaân xuaát ra voâ löôïng caùc thöù aùnh saùng, khi aáy chuùng hoäi, taâm ñeàu kinh sôï, khoâng daùm phaùt ra lôøi hoûi, moãi moãi töï nghó: Ta seõ laøm sao theo Phaät nghe phaùp? Vì vaäy, Phaät sai Tu-boà-ñeà thuyeát phaùp cho chuùng vaø noùi: OÂng thuyeát phaùp ñeàu laø do Phaät löïc, nhö trong Kinh noùi. Laïi nöõa, Baùt-nhaõ Ba-la-maät coù hai thöù: Moät laø thuyeát chung cho caû Thanh-vaên, Boà-taùt, hai laø chæ thuyeát cho phaùp thaân Boà-taùt. Vì taïp thuyeát neân sai Tu-boà-ñeà tröôùc heát, roàI ñeán Di-laëc, Xaù-lôïi-phaát, Thích-ñeà-hoaøn nhôn. Khi aáy, chuùng hoäi nghe Phaät sai Tu-boà-ñeà thuyeát, taâm ñeàu kinh nghi. Tu-boà-ñeà bieát taâm moïi ngöôøi, neân noùi vôùi Xaù-lôïi-phaát v.v...heát thaûy Thanh-vaên thuyeát ñöôïc, bieát ñöôïc, ñeàu nhôø Phaät löïc. Chuùng ta seõ thöøa oai löïc Phaät thuyeát phaùp; ví nhö ngöôøi truyeàn ngöõ. Vì côù sao? Vì Phaät thuyeát phaùp khoâng traùi vôùi phaùp töôùng. Caùc ñeä töû hoïc phaùp aáy ñöôïc chöùng ngoä, coù daùm noùi gì ñeàu nhôø Phaät löïc. Ñieàu chuùng ta noùi, töùc laø Phaät noùi. Vì côù sao? Vì hieän taïi ôû tröôùc Phaät maø thuyeát, chöù chuùng ta tuy coù maét trí tueä, neáu khoâng gaëp Phaät phaùp, thì khoâng thaáy gì; ví nhö ñeâm ñi ñöôøng hieåm, khoâng coù ngöôøi caàm ñeøn, thì khoâng qua ñöôïc. Phaät cuõng nhö vaäy, neáu khoâng laáy ñeøn trí tueä chieáu soi chuùng ta, thì chuùng ta khoâng thaáy gì. Laïi noùi vôùi Xaù-lôïi-phaát: Heát thaûy Thanh-vaên, Bích-chi Phaät coøn khoâng coù söùc coù theå noùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät cho caùc Boà-taùt, huoáng toâi, moät ngöôøi. Vì côù sao? Vì trí tueä Boà-taùt raát saâu, hoûi ñaùp saâu xa; caùc phaùp thieån caän khaùc, ñoái tröôùc Boà-taùt noùi ra coøn khoù, huoáng gì phaùp saâu xa; nhö ngöôøi coù theå aên moät hoäc côm maø ñi theo xin ngöôøi chæ coù moät ñaáu

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 41 335

côm ñeå tröø ñoùi, thì khoâng theå tröø ñöôïc. Vì vaäy neân noùi Thanh-vaên, Bích- chi Phaät khoâng coù söùc coù theå noùi Baùt-nhaõ cho caùc Boà-taùt. Tu-boà-ñeà noùi roõ Boà-taùt toân quí, Phaät cuõng nhaän nhö vaäy. Nay Tu-boà-ñeà muoán thuyeát phaùp thaät töôùng neân noùi: Trong heát thaåy phaùp tìm Boà-taùt khoâng theå coù ñöôïc, vì Boà-taùt khoâng theå coù ñöôïc neân danh töï Boà-taùt cuõng khoâng theå coù ñöôïc. Vì Boà-taùt, danh töï Boà-taùt khoâng theå coù ñöôïc neân Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng khoâng theå coù ñöôïc. Ba vieäc aáy khoâng theå coù ñöôïc, ta laøm sao daïy Baùt-nhaõ Ba-la-maät cho Boà-taùt? Hoûi: Phaät sai Tu-boà-ñeà thuyeát Baùt-nhaõ cho caùc Boà-taùt, maø Tu-boà- ñeà noùi khoâng coù Boà-taùt, laø traùi vôùi Phaät, sao Phaät taùn ñoàng? Ñaùp: Coù hai caùch: Moät laø taâm chaáp tröôùc maø noùi, hai laø taâm khoâng chaáp tröôùc maø noùi. Nay Tu-boà-ñeà duøng taâm khoâng chaáp tröôùc maø noùi Khoâng, Phaät khoâng quôû traùch. Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà

thöôøng thöïc haønh Tam-muoäi Khoâng, bieát caùc phaùp laø khoâng, neân Phaät baûo Tu-boà-ñeà thuyeát Baùt-nhaõ Ba-la-maät cho caùc Boà-taùt, maø Boà-taùt laïi roát raùo khoâng; theá neân Tu-boà-ñeà kinh ngaïc noùi: Laøm sao coù Boà-taùt? Phaät lieàn thuaät thaønh: Boà-taùt nhö vaäy töø khi phaùt taâm laïi ñaây cho ñeán khi thaønh Phaät ñaïo, ñeàu roát raùo khoâng, neân khoâng theå coù ñöôïc. Neáu daïy nhö vaäy, töùc laø daïy Baùt-nhaõ Ba-la-maät cho Boà-taùt. Laïi nöõa, phaøm coù hai phaùp: 1. Danh töï, 2. Nghóa cuûa danh töï. Nhö löûa coù theå chieáu saùng, coù theå ñoát laø nghóa cuûa noù. Chieáu saùng laø taïo saéc, ñoát löûa laø hoûa ñaïi (ñaát, nöôùc, gioù, löûa laø boán ñaïi naêng taïo; saéc, höông, vò, xuùc laø boán ñaïi sôû taïo – ND). Hai phaùp aáy hôïp laïi goïi laø löûa. Neáu lìa hai phaùp aáy coù löûa, laïi phaûi neân coù coâng duïng thöù ba. Song tröø ñoát tröø chieáu saùng laïi khoâng coù coâng duïng thöù ba, neân bieát hai phaùp hoøa hôïp giaû goïi laø löûa; teân löûa aáy khoâng ôû trong hai phaùp, vì sao? Vì phaùp coù hai, maø löûa laø moät, moät khoâng laøm hai, hai khoâng laøm moät. Nghóa laø hai danh phaùp khoâng hôïp nhau. Vì côù sao? Vì neáu hai phaùp hôïp laøm moät, thì khi noùi löûa leõ phaûi bò chaùy mieäng; neáu hai phaùp lìa nhau, thì khi tìm löûa leõ ñaùng ñöôïc nöôùc. Coù caùc nhaân duyeân nhö vaäy, bieát löûa khoâng ôû trong hai phaùp. Nhöng neáu löûa lìa ngoaøi hai phaùp thì khi nghe teân löûa, khoâng neân ôû nôi hai phaùp sinh töôûng löûa. Nhöng neáu löûa ôû chaëng giöõa hai phaùp, thì khoâng coù choã nöông töïa. Heát thaûy phaùp höõu vi, ñeàu khoâng coù choã nöông töïa, neáu ôû trung gian thì khoâng theå bieát! Vì vaäy, löûa khoâng ôû ba choã, chæ coù teân giaû. Boà-taùt cuõng nhö vaäy, do hai phaùp laø danh, vaø phaùp hoøa hôïp neân goïi laø Boà-taùt. Vieäc saéc khaùc, vieäc danh khaùc, neáu quyeát ñònh coù Boà- taùt thì neân laïi coù vieäc thöù ba, nhöng khoâng coù vieäc aáy, neân bieát giaû goïi laø Boà-taùt. Danh töï Boà-taùt cuõng nhö vaäy khoâng ôû trong, khoâng ôû ngoaøi,

khoâng ôû chaëng giöõa. Trong ñaây Phaät noùi thí duï, nhö naêm uaån hoøa hôïp goïi laø ngaõ, maø thaät ngaõ khoâng theå coù ñöôïc. Chuùng sinh cho ñeán keû bieát keû thaáy ñeàu laø phaùp giaû danh do naêm uaån nhaân duyeân hoøa hôïp sinh. Caùc phaùp aáy thaät khoâng sanh khoâng dieät, theá gian chæ duøng danh töï ñeå noùi. Boà-taùt, danh töï Boà-taùt, Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng nhö vaäy, ñeàu laø phaùp giaû danh do nhaân duyeân hoøa hôïp. Trong ñaây Phaät laïi noùi thí duï. Coù ngöôøi noùi, do naêm uaån hoøa hôïp coù chuùng sinh, neân chuùng sinh khoâng, nhöng coù phaùp naêm uaån, Phaät noùi chuùng sinh khoâng, naêm uaån cuõng do hoøa hôïp neân giaû goïi laø coù. Möôøi hai xöù, möôøi taùm xöù cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, Boà-taùt coù hai haïng: 1. Toïa thieàn, 2. Tuïng kinh. Haïng toïa thieàn thöôøng quaùn thaân do caùc phaàn xöông v.v... hoøa hôïp, giaû goïi laø thaân, töùc laáy caûnh sôû quaùn aáy laøm thí duï, maø bieát raèng phaàn xöông ñaàu hoøa hôïp neân goïi laø ñaàu, phaàn xöông chaân hoøa hôïp neân goïi laø chaân; xöông ñaåu xöông chaân v.v... hoøa hôïp neân goïi laø thaân, moãi moãi truy tìm, ñeàu khoâng coù caên baûn. Vì côù sao? Vì ñaây laø ñieàu thöôøng taäp, thöôøng quaùn neân laáy ñoù laøm thí duï. Haïng khoâng toïa thieàn thì laáy caây,coû, caønh, laù, hoa, traùi laøm thí duï. Nhö chö

Phaät quaù khöù, cuõng chæ coù danh töï, duøng danh töï aáy coù theå thuyeát giaûng. Möôøi thí duï cuõng chæ coù danh töï. Nghóa Boà-taùt cuõng nhö vaäy. Nghóa möôøi thí duï nhö tröôùc ñaõ noùi. Boà-taùt neân hoïc ba thöù Ba-la-nhieáp-ñeà nhö vaày: 1. Phaùp naêm uaån v.v... aáy laø phaùp Ba-la-nhieáp-ñeà. 2. Naêm uaån nhaân duyeân hoøa hôïp neân goïi laø chuùng sinh; caùc xöông hoøa hôïp neân goïi laø xöông ñaàu; nhö goác, caønh, nhaùnh, laù hoøa hôïp neân goïi laø caây; aáy laø thoï Ba-la-nhieáp-ñeà. 3. Duøng danh töï aáy, chaáp thuû töôùng hai phaùp, noùi laø hai thöù; aáy laø danh töï Ba-la-nhieáp-ñeà. Laïi nöõa, caùc vi traàn hoøa hôïp neân coù phaùp thoâ sinh ra, nhö vi traàn hoøa hôïp neân coù saéc thoâ, aáy laø phaùp Ba-la-nhieáp-ñeà, vì töø phaùp coù phaùp. Phaùp thoâ aáy hoøa hôïp maø coù teân goïi, nhö do vì hay ñoát hay chieáu saùng neân coù teân goïi laø löûa; do danh vaø saéc neân coù ngöôøi, danh vaø saéc laø phaùp, ngöôøi laø teân giaû, aáy laø thoï Ba-la-nhieáp-ñeà. Vì chaáp thuû saéc, chaáp thuû danh neân goïi laø thoï. Beân caïnh nhieàu danh töï laïi coù nhieàu danh töï; nhö beân caïnh danh töï coät, keøo, ngoùi v.v... laïi coù danh töï nhaø; nhö beân caïnh danh töï caønh, laù coù danh töï caây; aáy laø danh töï Ba-la-nhieáp-ñeà. Haønh giaû tröôùc heát phaù danh töï Ba-la-nhieáp-ñeà, ñeán phaù thoï Ba- la-nhieáp-ñeà, sau phaù thoï Ba-la-nhieáp-ñeà ñeán phaù phaùp Ba-la-nhieáp-ñeà. Phaù phaùp Ba-la-nhieáp-ñeà laø ñeán trong thaät töôùng caùc phaùp. Thaät töôùng

caùc phaùp chính laø caùc phaùp vaø danh töï Khoâng Baùt-nhaõ Ba-la-maät. KINH: Laïi nöõa, Tu-boà-ñeà! Boà-taùt ma-ha-taùt thöïc haønh Baùt-nhaõ Ba- la-maät khoâng thaáy danh töï saéc laø thöôøng, khoâng thaáy danh töï thoï, töôûng, haønh, thöùc laø thöôøng; khoâng thaáy danh töï saéc voâ thöôøng, khoâng thaáy danh töï thoï töôûng haønh thöùc voâ thöôøng; khoâng thaáy danh töï saéc vui; khoâng thaáy danh töï saéc khoå, khoâng thaáy danh töï saéc ngaõ, khoâng thaáy danh töï saéc voâ ngaõ; khoâng thaáy danh töï saéc khoâng, khoâng thaáy danh töï saéc voâ töôùng, khoâng thaáy danh töï saéc voâ taùc, khoâng thaáy danh töï saéc tòch dieät; khoâng thaáy danh töï saéc nhô, khoâng thaáy danh töï saéc saïch; khoâng thaáy danh töï saéc sinh, khoâng thaáy danh töï saéc dieät; khoâng thaáy danh töï saéc trong, khoâng thaáy danh töï saéc ngoaøi, khoâng thaáy danh töï saéc ôû chaëng giöõa; thoï, töôûng, haønh, thöùc cuõng nhö vaäy. Nhaõn vaø saéc, nhaõn thöùc, nhaõn xuùc, nhaân duyeân nhaõn vaø xuùc sinh ra caùc thoï, cho ñeán yù vaø phaùp, yù thöùc, yù xuùc, nhaân duyeân yù vaø xuùc sinh ra caùc thoï cuõng nhö vaäy. Vì côù sao? Vì Boà-taùt ma-ha-taùt thöïc haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, danh töï Baùt-nhaõ Ba-la- maät, Boà-taùt, danh töï Boà-taùt, nôi taùnh höõu vi cuõng khoâng thaáy, nôi taùnh voâ vi cuõng khoâng thaáy. Boà-taùt ma-ha-taùt thöïc haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, ñeàu khoâng khôûi phaân bieät phaùp aáy. Boà-taùt aáy thöïc haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, truù trong phaùp baát hoaïi, khi tu Boán nieäm xöù, khoâng thaáy Baùt-nhaõ Ba-la- maät, khoâng thaáy danh töï Baùt-nhaõ Ba-la-maät, khoâng thaáy Boà-taùt, khoâng thaáy danh töï Boà-taùt. Cho ñeán khi tu möôøi taùm phaùp khoâng chung, khoâng thaáy Baùt-nhaõ Ba-la-maät, khoâng thaáy danh töï Baùt-nhaõ Ba-la-maät; cuõng khoâng thaáy

Boà-taùt, khoâng thaáy danh töï Boà-taùt. Nhö vaäy, Boà-taùt ma-ha- taùt khi thöïc haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, chæ bieát thaät töôùng caùc phaùp, thaät töôùng caùc phaùp laø khoâng nhô khoâng saïch. Nhö vaäy, Tu-boà-ñeà ! Boà-taùt ma-ha-taùt khi thöïc haønh Baùt-nhaõ Ba-la- maät, neân bieát aáy laø danh töï giaû ñaët ra; bieát danh töï giaû roài, khoâng chaáp tröôùc saéc, khoâng chaáp tröôùc thoï, töôûng, haønh, thöùc; khoâng chaáp tröôùc maét cho ñeán yù; khoâng chaáp tröôùc saéc cho ñeán phaùp; khoâng chaáp tröôùc nhaõn thöùc cho ñeán khoâng chaáp tröôùc yù thöùc; khoâng chaáp tröôùc nhaõn xuùc cho ñeán khoâng chaáp tröôùc yù xuùc; khoâng chaáp tröôùc nhaõn vaø xuùc laøm nhaân duyeân sinh thoï hoaëc khoå hoaëc vui, hoaëc khoâng khoå khoâng vui, cho ñeán khoâng chaáp tröôùc yù vaø xuùc laøm nhaân duyeân sinh thoï hoaëc khoå hoaëc vui, hoaëc khoâng khoå khoâng vui; khoâng chaáp tröôùc taùnh höõu vi, khoâng chaáp tröôùc taùnh voâ vi; khoâng chaáp tröôùc Thí Ba-la-maät, Giôùi Ba-la-maät, Nhaãn Ba-la-maät, Taán Ba-la-maät, Thieàn Ba-la-maät, Baùt-nhaõ Ba-la-maät; khoâng chaáp tröôùc Ba möôi hai töôùng, khoâng chaáp tröôùc thaân Boà-taùt, khoâng chaáp tröôùc nhuïc nhaõn Boà-taùt, khoâng chaáp tröôùc Phaät nhaõn; khoâng chaáp tröôùc

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 41 338

Trí Ba-la-maät, khoâng chaáp tröôùc Thaàn thoâng Ba-la-maät, khoâng chaáp tröôùc noäi khoâng cho ñeán khoâng chaáp tröôùc voâ phaùp höõu phaùp khoâng, khoâng chaáp tröôùc thaønh töïu chuùng sinh, khoâng chaáp tröôùc nghieâm tònh Phaät ñoä, khoâng chaáp tröôùc phaùp phöông tieän. Vì côù sao? Vì caùc phaùp aáy, khoâng coù ngöôøi chaáp tröôùc, khoâng coù phaùp chaáp tröôùc, khoâng coù choã chaáp tröôùc, vì ñeàu khoâng coù. Nhö vaäy, Tu-boà-ñeà! Boà-taùt ma-ha-taùt khi thöïc haønh Baùt-nhaõ Ba-la- maät,khoâng chaáp tröôùc heát thaûy phaùp, beøn taêng ích Thí Ba-la-maät, Giôùi Ba-la-maät, Nhaãn Ba-la-maät, Taán Ba-la-maät, Thieàn Ba-la-maät, Baùt-nhaõ Ba-la-maät, vaøo Boà-taùt vò, ñöôïc ñòa vò baát thoái, ñaày ñuû Boà-taùt thaàn thoâng, daïo qua moät nöôùc Phaät ñeán moät nöôùc Phaät, thaønh töïu chuùng sinh, cung kính toân troïng, taùn thaùn chö Phaät, vì nghieâm tònh Phaät ñoä, vì thaáy chö Phaät ñeå cuùng döôøng, ñoà cuùng döôøng thaønh töïu thieän caên, ñeàu ñöôïc tuøy yù. Cuõng nghe chö Phaät thuyeát phaùp, nghe roài cho ñeán khi chöùng Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, troïn khoâng queân maát, ñöôïc caùc moân Ñaø-la-ni, caùc moân Tam-muoäi. Nhö vaäy, Tu-boà-ñeà! Boà-taùt ma-ha-taùt khi thöïc haønh Baùt-nhaõ Ba-la- maät, neân bieát caùc phaùp laø teân giaû ñaët ra. - Tu-boà-ñeà! YÙ oâng nghó sao? Saéc laø Boà-taùt chaêng; thoï, töôûng, haønh, thöùc laø Boà-taùt chaêng? - Thöa khoâng, baïch Theá Toân ! - Maét, tai, muõi, löôõi, thaân, yù laø Boà-taùt chaêng? - Thöa khoâng, baïch Theá Toân ! - Saéc, tieáng, muøi, vò, phaùp laø Boà-taùt chaêng? - Thöa khoâng, baïch Theá Toân ! - Nhaõn thöùc cho ñeán yù thöùc laø Boà-taùt chaêng? - Thöa khoâng, baïch Theá Toân ! - Tu-boà-ñeà! YÙ oâng nghó sao? Ñòa chuûng laø Boà-taùt chaêng? - Thöa khoâng, baïch Theá Toân ! - Nöôùc, löûa, gioù, khoâng, thöùc chuûng laø Boà-taùt chaêng? - Thöa khoâng, baïch Theá Toân ! - Tu-boà-ñeà! YÙ oâng nghó sao? Voâ minh laø Boà-taùt chaêng? - Thöa khoâng, baïch Theá Toân ! - Cho ñeán giaø cheát laø Boà-taùt chaêng? - Thöa khoâng, baïch Theá Toân

! - Tu-boà-ñeà! YÙ oâng nghó sao? Lìa saéc laø Boà-taùt chaêng? - Thöa khoâng, baïch Theá Toân ! - Tu-boà-ñeà! YÙ oâng nghó sao? Töôûng saéc nhö laø Boà-taùt chaêng?

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 41 339

- Thöa khoâng, baïch Theá Toân ! - Cho ñeán töôùng laõo töû nhö laø Boà-taùt chaêng? - Thöa khoâng, baïch Theá Toân ! - Lìa töôùng saéc nhö cho ñeán lìa töôùng laõo töû nhö laø Boà-taùt chaêng? - Thöa khoâng, baïch Theá Toân ! Phaät baûo Tu-boà-ñeà: OÂng quaùn xeùt nghóa theá naøo maø noùi saéc chaúng phaûi Boà-taùt, cho ñeán laõo töû chaúng phaûi Boà-taùt? Lìa saéc chaúng phaûi Boà- taùt, cho ñeán lìa laõo töû chaúng phaûi Boà-taùt? Töôùng saéc nhö chaúng phaûi Boà- taùt, cho ñeán töôùng laõo töû nhö chaúng phaûi Boà-taùt? Lìa töôùng saéc nhö chaúng phaûi Boà-taùt cho ñeán lìa töôùng laõo töû nhö chaúng phaûi Boà-taùt? Tu-boà-ñeà thöa: Baïch Theá Toân! Chuùng sinh roát raùo khoâng theå coù ñöôïc, huoáng gì laø Boà-taùt! Saéc khoâng theå coù ñöôïc, huoáng gì laø saéc, lìa saéc, saéc nhö, lìa saéc nhö laø Boà-taùt! Cho ñeán laõo töû khoâng theå coù ñöôïc, huoáng gì laø laõo töû, lìa laõo töû, laõo töû nhö, lìa laõo töû nhö laø Boà-taùt! Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Laønh thay, laønh thay! Nhö vaäy, Tu-boà-ñeà! Boà- taùt ma-ha-taùt neân hoïc nhö vaäy, vì chuùng sinh khoâng theå coù ñöôïc neân Baùt-nhaõ Ba-la-maät cuõng khoâng theå coù ñöôïc. - Tu-boà-ñeà! YÙ oâng nghó sao? Saéc laø nghóa Boà-taùt chaêng? - Thöa khoâng, baïch Theá Toân! - Thoï, töôûng, haønh, thöùc laø nghóa Boà-taùt chaêng? - Thöa khoâng, baïch Theá Toân! - Tu-boà-ñeà! YÙ oâng nghó sao? Saéc thöôøng laø nghóa Boà-taùt chaêng? - Thöa khoâng, baïch Theá Toân! - Thoï, töôûng, haønh, thöùc thöôøng laø nghóa Boà-taùt chaêng? - Thöa khoâng, baïch Theá Toân! - Saéc voâ thöôøng laø nghóa Boà-taùt chaêng? - Thöa khoâng, baïch Theá Toân! - Thoï, töôûng, haønh, thöùc voâ thöôøng laø nghóa Boà-taùt chaêng? - Thöa khoâng, baïch Theá Toân! - Saéc vui laø nghóa Boà-taùt chaêng? - Thöa khoâng, baïch Theá Toân! - Thoï, töôûng, haønh, thöùc vui laø nghóa Boà-taùt chaêng? - Thöa khoâng, baïch Theá Toân! - Saéc khoå laø nghóa Boà-taùt chaêng? - Thöa khoâng, baïch Theá Toân! - Thoï, töôûng, haønh, thöùc khoå laø nghóa Boà-taùt chaêng? - Thöa khoâng, baïch Theá Toân! - Saéc ngaõ laø nghóa Boà-taùt chaêng?

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 41 340

- Thöa khoâng, baïch Theá Toân! - Thoï, töôûng, haønh, thöùc ngaõ laø nghóa Boà-taùt chaêng? - Thöa khoâng, baïch Theá Toân! - Saéc phi ngaõ laø nghóa Boà-taùt chaêng? - Thöa khoâng, baïch Theá Toân! - Thoï, töôûng, haønh, thöùc phi ngaõ laø nghóa Boà-taùt chaêng? - Thöa khoâng, baïch Theá Toân! - Tu-boà-ñeà! YÙ oâng nghó sao? Saéc khoâng laø nghóa Boà-taùt chaêng? - Thöa khoâng, baïch Theá Toân! - Thoï, töôûng, haønh, thöùc khoâng laø nghóa Boà-taùt chaêng? - Thöa khoâng, baïch Theá Toân! - Saéc phi khoâng laø nghóa Boà-taùt chaêng? - Thöa khoâng, baïch Theá Toân! - Thoï, töôûng, haønh, thöùc phi khoâng laø nghóa Boà-taùt chaêng? - Thöa khoâng, baïch Theá Toân! - Saéc töôùng laø nghóa Boà-taùt chaêng? - Thöa khoâng, baïch Theá Toân! - Thoï, töôûng, haønh, thöùc töôùng laø nghóa Boà-taùt chaêng? - Thöa khoâng, baïch Theá Toân! - Saéc voâ töôùng laø nghóa Boà-taùt chaêng? - Thöa khoâng, baïch

Theá toân! - Thoï, töôûng, haønh, thöùc voâ töôùng laø nghóa Boà-taùt chaêng? - Thöa khoâng, baïch Theá toân! - Saéc taùc laø nghóa Boà-taùt chaêng? - Thöa khoâng, baïch Theá Toân! - Thoï, töôûng, haønh, thöùc taùc laø nghóa Boà-taùt chaêng? - Thöa khoâng, baïch Theá Toân! - Saéc voâ taùc laø nghóa Boà-taùt chaêng? - Thöa khoâng, baïch Theá Toân! - Thoï, töôûng, haønh, thöùc voâ taùc laø nghóa Boà-taùt chaêng? - Thöa khoâng, baïch Theá Toân! Cho ñeán laõo töû cuõng nhö vaäy. Phaät baûo Tu-boà-ñeà: OÂng quaùn xeùt nghóa theá naøo maø noùi saéc chaúng phaûi nghóa Boà-taùt; thoï, töôûng, haønh, thöùc chaúng phaûi nghóa Boà-taùt; cho ñeán saéc, thoï, töôûng, haønh, thöùc voâ taùc chaúng phaûi nghóa Boà-taùt, cho ñeán laõo töû cuõng nhö vaäy? Tu-boà-ñeà thöa: Baïch Theá Toân! Saéc roát raùo khoâng theå coù ñöôïc, huoáng gì voâ saéc laø nghóa Boà-taùt; thoï, töôûng, haønh, thöùc cuõng nhö vaäy. Baïch Theá Toân! Saéc thöôøng roát raùo khoâng theå coù ñöôïc, huoáng gì saéc

voâ thöôøng laø nghóa Boà-taùt; cho ñeán thöùc cuõng nhö vaäy. Baïch Theá Toân! Saéc vui roát raùo khoâng theå coù ñöôïc, huoáng gì saéc khoå laø nghóa Boà-taùt; cho ñeán thöùc cuõng nhö vaäy. Baïch Theá Toân! Saéc ngaõ roát raùo khoâng theå coù ñöôïc, huoáng gì saéc phi ngaõ laø nghóa Boà-taùt; cho ñeán thöùc cuõng nhö vaäy. Baïch Theá Toân! Saéc coù roát raùo khoâng theå coù ñöôïc, huoáng gì saéc Khoâng laø nghóa Boà-taùt; cho ñeán thöùc cuõng nhö vaäy. Baïch Theá Toân! Saéc töôùng roát raùo khoâng theå coù ñöôïc, huoáng gì saéc voâ töôùng laø nghóa Boà-taùt; cho ñeán thöùc cuõng nhö vaäy. Baïch Theá Toân! Saéc taùc laø roát raùo khoâng theå coù ñöôïc, huoáng gì saéc voâ taùc laø nghóa Boà-taùt; cho ñeán thöùc cuõng nhö vaäy Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Laønh thay, laønh thay! Nhö vaäy, Tu-boà-ñeà! Boà-taùt ma-ha-taùt thöïc haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, nghóa saéc khoâng theå coù ñöôïc; nghóa thoï, töôûng, haønh, thöùc cho ñeán nghóa voâ taùc khoâng theå coù ñöôïc, neân hoïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät nhö vaäy. Tu-boà-ñeà! OÂng noùi con khoâng thaáy phaùp goïi laø Boà-taùt. Tu-boà-ñeà! Caùc phaùp khoâng thaáy caùc phaùp, caùc phaùp khoâng thaáy phaùp taùnh, phaùp taùnh khoâng thaáy caùc phaùp; phaùp taùnh khoâng thaáy ñòa chuûng, ñòa chuûng khoâng thaáy phaùp taùnh, cho ñeán thöùc chuûng khoâng thaáy phaùp taùnh, phaùp taùnh khoâng thaáy thöùc chuûng, phaùp taùnh khoâng thaáy taùnh maét, saéc, nhaõn thöùc; taùnh maét, saéc, nhaõn thöùc khoâng thaáy phaùp taùnh, cho ñeán phaùp taùnh khoâng thaáy taùnh yù, phaùp, yù thöùc; taùnh yù, phaùp, yù thöùc khoâng thaáy phaùp taùnh. Tu-boà-ñeà! Taùnh höõu vi khoâng thaáy taùnh voâ vi, taùnh voâ vi khoâng thaáy taùnh höõu vi. Vì côù sao? Vì lìa höõu vi khoâng theå noùi voâ vi, lìa voâ vi khoâng theå noùi höõu vi. Nhö vaäy, Tu-boà-ñeà! Boà-taùt ma-ha-taùt thöïc haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, ñoái vôùi caùc phaùp khoâng thaáy gì, khi aáy khoâng kinh, khoâng sôï, khoâng haõi, taâm cuõng khoâng chìm ñaém, khoâng hoái haän. Vì côù sao? Vì Boà-taùt ma-ha- taùt aáy khoâng thaáy saéc, thoï, töôûng, haønh, thöùc, khoâng thaáy maét cho ñeán yù, khoâng thaáy saéc cho ñeán phaùp, khoâng thaáy daâm, noä, si; khoâng thaáy voâ minh cho ñeán laõo töû, khoâng thaáy ngaõ cho ñeán keû bieát keû thaáy; khoâng thaáy coõi Duïc, coõi Saéc, coõi Voâ saéc; khoâng thaáy taâm Thanh-vaên, taâm

Bích-chi Phaät; khoâng thaáy Boà-taùt, khoâng thaáy phaùp Boà-taùt; khoâng thaáy Phaät ñaïo. Boà-taùt aáy vì khoâng thaáy taát caû phaùp, neân khoâng kinh, khoâng sôï, khoâng haõi, khoâng chìm ñaém, khoâng hoái haän. Tu-boà-ñeà thöa Phaät raèng; Baïch Theá Toân! Nhaân duyeân gì taâm Boà-taùt khoâng chìm ñaém, khoâng hoái haän?

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 41 342

Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Heát thaûy taâm taâm soá phaùp cuûa Boà-taùt ma-ha-taùt laø khoâng theå coù ñöôïc, khoâng theå thaáy, neân taâm Boà-taùt ma-ha-taùt khoâng chìm ñaém, khoâng hoái haän. Baïch Theá Toân! Laøm sao taâm Boà-taùt khoâng kinh, khoâng sôï, khoâng haõi? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Boà-taùt aáy, yù vaø yù giôùi khoâng theå coù ñöôïc, khoâng theå thaáy, vì vaäy neân khoâng kinh, khoâng sôï, khoâng haõi. Nhö vaäy, Tu-boà- ñeà! Boà-taùt ma-ha-taùt ñoái vôùi heát thaûy phaùp, khoâng theå coù ñöôïc neân haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Tu-boà-ñeà! Boà-taùt ma-ha-taùt trong taát caû haønh xöù khoâng thuû ñaéc Baùt- nhaõ Ba-la-maät, khoâng thuû ñaéc danh töï Boà-taùt, cuõng khoâng thuû ñaéc taâm Boà-taùt, töùc laø daïy Boà-taùt ma-ha-taùt. LUAÄN: Boà-taùt thöïc haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, quaùn danh töï saéc phaùp chaúng phaûi thöôøng chaúng phaûi voâ thöôøng, cho ñeán nôi taùnh höõu vi voâ vi khoâng thaáy coù Boà-taùt, danh töï Boà-taùt. Nhö tröôùc noùi, ñoái vôùi heát thaûy phaùp khoâng khôûi öùc töôûng phaân bieät. Boà-taùt truï trong phaùp baát hoaïi, thöïc haønh Saùu Ba-la-maät cho ñeán Möôøi taùm phaùp khoâng chung, duøng trí tueä bieát thaät töôùng caùc phaùp, tìm trong caùc phaùp khoâng thaáy phaùp nhaát ñònh goïi laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät, cuõng khoâng thaáy danh töï Baùt-nhaõ Ba-la-maät, laïi khoâng thaáy Boà-taùt vaø danh töï Boà-taùt. Duøng trí tueä aáy phaù caùc phieàn naõo voâ minh v. v... duøng caùc khoâng thaáy, vaø trí tueä cuõng khoâng thaáy aáy phaù taâm chaáp tröôùc Baùt-nhaõ Ba-la-maät, danh töï Baùt-nhaõ Ba-la-maät, Boà- taùt, danh töï Boà-taùt, thoâng ñaït voâ ngaïi thaät töôùng thanh tònh cuûa caùc phaùp. Boà-taùt ñöôïc trí tueä nhö vaäy, hoaëc thaáy, hoaëc nghe, hoaëc nghó ñeàu nhö huyeãn hoùa; hoaëc nghe, thaáy, nghó, ñeàu laø hö doái, vì vaäy neân khoâng chaáp tröôùc saéc v. v... Truù trong trí tueä voâ ngaïi aáy, taêng ích Saùu Ba-la-maät, vaøo Boà-taùt vò, ñöôïc caùc lôïi ích nhö vaäy. Chöông naøy, Phaät töï daïy Boà-taùt quaùn saùt nhö vaäy. Tieáp chöông sau, coù ngöôøi cho raèng Phaät phaàn nhieàu noùi phaùp Khoâng neân trôû laïi hoûi Tu-boà-ñeà: Neáu caùc phaùp chaúng khoâng, thì coù theå coù moät phaùp nhaát ñònh laø Boà-taùt chaêng? Nghóa laø saéc laø Boà-taùt chaêng? Cho ñeán nhö nhö laø Boà-taùt chaêng? Tu-boà-ñeà nghó raèng: Caùc phaùp hoøa hôïp neân coù Boà-taùt, ta laøm sao noùi coù moät phaùp nhaát ñònh laø Boà-taùt? Vì vaäy neân noùi: Thöa khoâng, baïch Theá Toân! Vì Tu-boà-ñeà kheùo chöùng ñaéc chuùng sinh khoâng, neân Phaät daïy: Laønh thay, laønh thay! Boà-taùt bieát chuùng sinh khoâng, khoâng theå coù ñöôïc, caàn neân thöïc haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Saéc laø nghóa Boà-taùt, cho ñeán voâ taùc

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 41 343

roát raùo khoâng cuõng nhö vaäy. Tu-boà-ñeà vaøo trong caùc phaùp Khoâng saâu xa, khoâng nghi hoaëc neân coù theå lôïi ích cho caùc Boà-taùt. Cho neân Phaät taùn thaùn: Laønh thay, laønh thay! Pheùp cuûa Boà-taùt laø phaûi hoïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät, heát thaûy phaùp Khoâng, khoâng theå coù ñöôïc. Tu-boà-ñeà noùi: Con khoâng thaáy phaùp naøo goïi laø Boà-taùt. Phaät daïy: Chaúng phaûi chæ rieâng Boà-taùt khoâng theå thaáy maø hoaøn toaøn khoâng coù phaùp thaáy phaùp; phaùp taùnh voâ löôïng khoâng theå thaáy, theá neân caùc phaùp khoâng thaáy phaùp taùnh. Caùc phaùp do nhaân duyeân hoøa hôïp sinh, khoâng coù töï taùnh, roát raùo khoâng, neân phaùp taùnh khoâng thaáy caùc phaùp, saéc taùnh khoâng thaáy phaùp taùnh, phaùp taùnh khoâng thaáy saéc taùnh, cho neân thöùc taùnh cuõng nhö vaäy. Naêm uaån taùnh cuøng phaùp taùnh ñoàng danh neân goïi laø taùnh. Möôøi hai xöù, Möôøi taùm giôùi, phaùp höõu vi, phaùp voâ vi cuõng nhö vaäy. Löôïc noùi nhaân duyeân: Lìa taùnh höõu vi khoâng noùi ñöôïc taùnh voâ vi, lìa taùnh voâ vi khoâng noùi ñöôïc taùnh höõu vi, vì trong hai phaùp aáy bao goàm heát thaûy phaùp. Boà-taùt aáy tuy khoâng thaáy heát thaûy phaùp, cuõng khoâng sôï haõi. Vì côù sao? Ví coù choã thaáy, coù choã khoâng thaáy thì coù sôï haõi, neáu hoaøn toaøn khoâng thaáy gì thì khoâng sôï haõi. Ñoù laø naêm uaån cho ñeán möôøi taùm phaùp khoâng chung. Hoûi: Neáu Phaät ñaõ noùi nhaân duyeân khoâng sôï haõi, sao Tu-boà-ñeà coøn hoûi laïi? Ñaùp: Tu-boà-ñeà neáu baûo caùc phaùp hoaøn toaøn khoâng, khoâng coù gì thì sôï ñoïa vaøo taø kieán. Vì côù sao? Vì ñeä töû Phaät do ñöôïc chaùnh kieán neân goïi laø ngöôøi haønh ñaïo, laøm sao noùi hoaøn toaøn khoâng thaáy gì? Phaät bieát taâm Tu-boà-ñeà cho neân noùi heát thaûy taâm taâm soá phaùp khoâng theå coù ñöôïc, khoâng theå thaáy, neân khoâng sôï. Ngöôøi phaøm phu muoán vaøo trong Khoâng, thaáy taâm taâm soá phaùp coù theå coù ñöôïc, coøn ngoaïi phaùp khoâng theå coù ñöôïc, neân sôï haõi. Coøn Boà-taùt cho taâm taâm soá phaùp laø hö doái khoâng thaät, quaû baùo ñieân ñaûo, khoâng theå chæ cho ngöôøi thaät söï, neân khoâng sôï haõi. Do nghóa aáy khaùc nhau cho neân coøn hoûi laïi. Hoûi: Neáu nhö vaäy, côù sao coøn coù caâu hoûi thöù ba? Ñaùp: Taâm taâm soá phaùp coù theå thaáy ñöôïc ôû trong yù thöùc; yù vaø yù thöùc laø coäi goác cuûa taâm taâm soá phaùp. Vì côù sao? Vì trong yù thöùc phaân bieät nhieàu, neân sinh sôï haõi, coøn naêm thöùc thôøi khaéc quaù ngaén khoâng phaân bieät ñöôïc gì. Muoán phaù coäi goác sôï haõi cho neân coøn hoûi laïi, khoâng loãi. Neáu Boà-taùt haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät ñöôïc nhö vaäy, thì tuy khoâng thaáy boán vieäc laø: Boà-taùt, danh töï Boà-taùt, Baùt-nhaõ Ba-la-maät, danh töï

Baùt-nhaõ Ba-la-maät, nhöng coù theå do ba nhaân duyeân, neân khoâng sôï, töùc laø daïy cho Boà- taùt Baùt-nhaõ Ba-la-maät, hoaëc chæ lieãu giaûi töôùng Baùt-nhaõ Ba-la-maät aáy laø haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Khoâng töø möôøi phöông caàu, cuõng khoâng ai cho, cuõng chaúng phaûi nhö vaøng baïc, vaät baùu, ra söùc caàu môùi ñöôïc.

---------o0o---------

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.